

Yttrande över betänkandet (SOU 2021:88) Ett förbättrat system mot arbetskraftsexploatering m.m. Ju2021/03785

Sammanfattning

Svenska Transportarbetareförbundet har via remiss 2021-11-08 beretts möjlighet att avge synpunkter på betänkandet (SOU 2021:88) Ett förbättrat system mot arbetskraftsexploatering. Betänkandet innehåller förslag på nya brottsrubriceringar och åtgärdsförslag för att motverka förekomsten av arbetskraftsexploatering.

För Transport är det självklart att arbetstagare som kommer till Sverige från andra länder ska ges samma lön och arbetsvillkor som redan boende i Sverige. Det senaste decenniet har vi sett alltför många exempel på hur arbetskraftsinvandrare utnyttjats av arbetsgivare och tvingats arbeta under fruktansvärda arbetsförhållanden.

Transport är positiva till de nya brottsrubriceringarna och lagtexten. Däremot finns det stora brister kring utredningens slutsatser och åtgärdsförslag. Transport anser att det finns flera bättre förslag kring arbetskraftsinvandringen i slutbetänkandet från Jämlikhetskommissionen 2020, som kan utgöra ett alternativt beredningsunderlag.

Förbundets synpunkter

Förbundet har synpunkter på utredningen. Delar i utredningen som Transport tillstyrker kan även utläsas från LOs yttrande. Nedan följer de synpunkter som Transport anser särskilt viktiga och som vi vill betona.

Återinför arbetsmarknadsprövning

Inför en bristyrkesbedömning som leds av Arbetsförmedlingen i samråd med arbetsmarknadens parter. Detta för att få en verklig bild av huruvida det råder brister eller inte. Bara yrken med fastställd arbetskraftsbrist ska kunna komma i fråga för arbetstillstånd för tredjelandsmedborgare och tillstånd ska bara beviljas för heltidsanställningar

Heltid som krav för arbetstillstånd

Kravet innefattar även att arbetaren är anställd av arbetsgivaren, varken bemanningsanställning eller egenanställning ska vara tillåtet vid arbetskraftsinvandring. För att råda bot på den exploatering av arbetare som vi ser i exempelvis budbranschen måste företag ses som arbetsgivare och inneha arbetsgivaransvar. Idag utnyttjas arbetare genom att antingen arbeta genom egenanställningsföretag eller genom korta kontrakt utan arbetstidsmätt. Det här bidrar till stor psykisk ohälsa bland den exploaterade arbetskraften. I nästan alla fall får den migrerade arbetskraften heller inte permanent uppehållstillstånd genom den här typen av otrygga anställningar, vilket är ytterligare ett bevis på att det bara är ett sätt för företag att kortsiktigt kunna utnyttja migranternas längtan till Sverige.

Deltid kan dock beviljas, men bara genom en kollektivavtalsförhandling. Förutsättningen för en godkänd deltid är att arbetstidsmättet finns med i kontraktet och som lägst gör att försörjningskravet uppfylls.

Förbundet vill även se ett krav på anställningsavtalens längd. Oseriösa aktörer skulle avskräckas av ett längre avtal. Längden på kontraktet ska uppfylla lägsta kraven för arbetstillstånd, även i förlängningsärenden, men bör förlängas till en tid som är rimlig. Längden på anställningsavtalen bör utredas vidare i samråd med arbetsmarknadens parter. Arbetstagaren har alltid rätt att säga upp kontraktet med en uppsägningstid enligt kollektivavtal.

Lön enligt kollektivavtal

Lönen ska alltid följa de nivåer som finns i kollektivavtal och Migrationsverket ska samråda med berört fackförbund så att arbetstagaren garanteras rätt lönenivå i kollektivavtalet med hänsyn till utbildning och erfarenhet i yrket. I dag godkänner Migrationsverket ofta felaktigt så att lönenivåerna ligger under försörjningskravet för deltid. Görs inte heltid till en förutsättning för arbetstillstånd så måste försörjningskravet höjas rejält. Minst i nivå med den allmänna löneutveckling som varit sedan lagens införande 2008. Anledningarna är flera, men det främsta skälet till en höjning är att det är omöjligt för många att få 13 000 kronor före skatt i månaden att räcka till, särskilt inte när personen också måste skaffa en bostad. Inte minst i storstadsregionerna, där hyrorna är höga.

Bindande anställningsavtal

Anställningsavtalen ska vara bindande. Detta innebär att samtliga arbetsgivare som har ett migrationsärende hos Migrationsverket har en skyldighet att anmäla försämringar jämfört med det som uppgivits i anställningsavtalet till Migrationsverket. Bindande anställningsavtal är en grundläggande förutsättning för att upptäcka oseriösa arbetsgivare. Förutom en skyldighet att rapportera in försämringar i avtalet till Migrationsverket ska myndigheten fortsätta kontrollera samtliga tillståndsärenden vid förlängningsansökan.

Förlängningar

Vid förlängningsansökningar ska Migrationsverket se till nuvarande ansökan och på föregående tillståndsperiod i avgörandet om arbetsgivaren uppfyllt villkoren i arbetstillstånden. Detta för att myndigheten på bästa sätt ska uppmärksamma felaktigheter och brottsmisstankar. Exploaterade arbetskraftsinvandrare med siktet inställt på möjligheten till ett permanent uppehållstillstånd anmäler sällan brister i sin anställning, då resultatet riskerar att bli en utvisning.

Kontroller och undanröjande av sekretesshinder

Transport saknar förslag om skärpta kontroller av arbetsgivare, arbetstillståndens villkor och uppföljning av dessa. Det här är en absolut förutsättning för att de nya föreslagna brottsrubriceringarna inte bara ska bli slag i luften. Utredningens samlade förslag leder sammantaget till en försvagad kontroll jämfört med i dag.

Transport anser att systematiska och automatiska kontroller under såväl löpande tillståndsperioder som vid förlängningsansökningar krävs för att säkerställa att de villkor som stipuleras i anställningsavtalen uppfylls. Alla tillstånd ska kontrolleras löpande, inte bara en tiondel som utredningen föreslagit. Löpande kontroller är särskilt viktiga inom förbundets riskutsatta branscher. Dessutom ska dessa även ske genom kontroller på plats.

Myndighetsinsatserna mot arbetslivskriminalitet och osund konkurrens är oerhört viktiga som kontrollfunktion för arbetskraftsinvandringen. Förbundet vill därför se ytterligare resursförstärkningar i denna samverkan. Arbetsmiljöverket har, liksom utredningen påpekar, internationellt sett mycket begränsade resurser. Också Polisen behöver fler dedikerade inspektörer för detta syfte, som inte riskerar att i sista stund omdirigeras till andra insatser,

Bindande anställningsavtal

Anställningsavtalen ska vara bindande. Detta innebär att samtliga arbetsgivare som har ett migrationsärende hos Migrationsverket har en skyldighet att anmäla försämringar jämfört med det som uppgivits i anställningsavtalet till Migrationsverket. Bindande anställningsavtal är en grundläggande förutsättning för att upptäcka oseriösa arbetsgivare. Förutom en skyldighet att rapportera in försämringar i avtalet till Migrationsverket ska myndigheten fortsätta kontrollera samtliga tillståndsärenden vid förlängningsansökan.

Förlängningar

Vid förlängningsansökningar ska Migrationsverket se till nuvarande ansökan och på föregående tillståndsperiod i avgörandet om arbetsgivaren uppfyllt villkoren i arbetstillstånden. Detta för att myndigheten på bästa sätt ska uppmärksamma felaktigheter och brottsmisstankar. Exploaterade arbetskraftsinvandrare med siktet inställt på möjligheten till ett permanent uppehållstillstånd anmäler sällan brister i sin anställning, då resultatet riskerar att bli en utvisning.

Kontroller och undanröjande av sekretesshinder

Transport saknar förslag om skärpta kontroller av arbetsgivare, arbetstillståndens villkor och uppföljning av dessa. Det här är en absolut förutsättning för att de nya föreslagna brottsrubriceringarna inte bara ska bli slag i luften. Utredningens samlade förslag leder sammantaget till en försvagad kontroll jämfört med i dag.

Transport anser att systematiska och automatiska kontroller under såväl löpande tillståndsperioder som vid förlängningsansökningar krävs för att säkerställa att de villkor som stipuleras i anställningsavtalen uppfylls. Alla tillstånd ska kontrolleras löpande, inte bara en tiondel som utredningen föreslagit. Löpande kontroller är särskilt viktiga inom förbundets riskutsatta branscher. Dessutom ska dessa även ske genom kontroller på plats.

Myndighetsinsatserna mot arbetslivskriminalitet och osund konkurrens är oerhört viktiga som kontrollfunktion för arbetskraftsinvandringen. Förbundet vill därför se ytterligare resursförstärkningar i denna samverkan. Arbetsmiljöverket har, liksom utredningen påpekar, internationellt sett mycket begränsade resurser. Också Polisen behöver fler dedikerade inspektörer för detta syfte, som inte riskerar att i sista stund omdirigeras till andra insatser,

vilket hittills omintetgjort flera sedan månader planerade insatser. Även Migrationsverket behöver mer personal för att stärka såväl skrivbordskontroller som fältinsatser.

Helt avgörande är givetvis också att den kontraproduktiva myndighetssekretessen åtgärdas. För att myndigheter ska kunna samverka effektivt och framgångsfullt behöver utredning av sekretesshinder mellan myndigheter påskyndas. Särskild med hänsyn till behovet av att myndigheterna ska kunna tipsa varandra om misstänkt arbetslivskriminalitet.

Fackförbunden kontrollerar löner

Att kontrollera löner är i grunden fackförbundens ansvar. Därför efterlyser Transport en ny möjlighet för myndigheterna att konsultera företrädare för berört fackförbund kring misstänkta oegentligheter. Det vore ett sätt att tydligare få med facket, som har ansvaret för kontroll av lön enligt kollektivavtal, i kontrollprocessen. Över huvud taget behöver samrådet mellan Migrationsverket och de fackliga organisationerna bli avsevärt mycket tydligare. Migrationsverket behöver bygga in bättre möjligheter för fackförbunden att i de digitala fackliga yttranden som nu införs tipsa Migrationsverket om oegentligheter samt säkerställa att denna information görs åtkomlig så att samtliga handläggare får tillgång till samma varningssignaler.

Hyreskontrakt

När arbetsgivaren förmedlar bostad ska ett korrekt upprättat hyreskontrakt finnas. Arbetstagare ska själv få välja om denne vill bo i bostaden och hyran ska inte kvittas på lönen. Arbetsgivaren ska också vara anmäld som hyresvärd.

Arbetskraftsinvandrarens skydd

Transports grundinställning är att sanktioner, då arbetsgivaren brutit mot utlovade villkor, måste drabba arbetsgivaren, inte arbetstagaren. Att stärka arbetskraftsinvandrarens ställning är helt avgörande om det ska finnas möjlighet att få de exploaterade att vittna om missförhållanden. Till exempel behöver bevisbördan i brottet exploatering av arbetskraft spegla det maktförhållande som föreligger mellan arbetaren och arbetsgivaren och även vad som är möjligt att bevisa.

Förbundet anser att arbetskraftsinvandrarens ska vara berättigad rättshjälp för att finansiera domstolsprövning för att fler ska kunna väcka talan. Tillika föredrar Transport utredningens

Yttrande över betänkandet (SOU 2021:88) Ett förbättrat system mot arbetskraftsexploatering m.m. Ju2021/03785

Sammanfattning

Svenska Transportarbetareförbundet har via remiss 2021-11-08 beretts möjlighet att avge synpunkter på betänkandet (SOU 2021:88) Ett förbättrat system mot arbetskraftsexploatering. Betänkandet innehåller förslag på nya brottsrubriceringar och åtgärdsförslag för att motverka förekomsten av arbetskraftsexploatering.

För Transport är det självklart att arbetstagare som kommer till Sverige från andra länder ska ges samma lön och arbetsvillkor som redan boende i Sverige. Det senaste decenniet har vi sett alltför många exempel på hur arbetskraftsinvandrare utnyttjats av arbetsgivare och tvingats arbeta under fruktansvärda arbetsförhållanden.

Transport är positiva till de nya brottsrubriceringarna och lagtexten. Däremot finns det stora brister kring utredningens slutsatser och åtgärdsförslag. Transport anser att det finns flera bättre förslag kring arbetskraftsinvandringen i slutbetänkandet från Jämlikhetskommissionen 2020, som kan utgöra ett alternativt beredningsunderlag.

Förbundets synpunkter

Förbundet har synpunkter på utredningen. Delar i utredningen som Transport tillstyrker kan även utläsas från LOs yttrande. Nedan följer de synpunkter som Transport anser särskilt viktiga och som vi vill betona.

Återinför arbetsmarknadsprövning

Inför en bristyrkesbedömning som leds av Arbetsförmedlingen i samråd med arbetsmarknadens parter. Detta för att få en verklig bild av huruvida det råder brister eller inte. Bara yrken med fastställd arbetskraftsbrist ska kunna komma i fråga för arbetstillstånd för tredjelandsmedborgare och tillstånd ska bara beviljas för heltidsanställningar

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
Ju.mig@regeringskansliet.se
Ju2021/03785

vilket hittills omintetgjort flera sedan månader planerade insatser. Även Migrationsverket behöver mer personal för att stärka såväl skrivbordskontroller som fältinsatser.

Helt avgörande är givetvis också att den kontraproduktiva myndighetssekretessen åtgärdas. För att myndigheter ska kunna samverka effektivt och framgångsfullt behöver utredning av sekretesshinder mellan myndigheter påskyndas. Särskild med hänsyn till behovet av att myndigheterna ska kunna tipsa varandra om misstänkt arbetslivskriminalitet.

Fackförbunden kontrollerar löner

Att kontrollera löner är i grunden fackförbundens ansvar. Därför efterlyser Transport en ny möjlighet för myndigheterna att konsultera företrädare för berört fackförbund kring misstänkta oegentligheter. Det vore ett sätt att tydligare få med facket, som har ansvaret för kontroll av lön enligt kollektivavtal, i kontrollprocessen. Över huvud taget behöver samrådet mellan Migrationsverket och de fackliga organisationerna bli avsevärt mycket tydligare. Migrationsverket behöver bygga in bättre möjligheter för fackförbunden att i de digitala fackliga yttranden som nu införs tipsa Migrationsverket om oegentligheter samt säkerställa att denna information görs åtkomlig så att samtliga handläggare får tillgång till samma varningssignaler.

Hyreskontrakt

När arbetsgivaren förmedlar bostad ska ett korrekt upprättat hyreskontrakt finnas. Arbetstagare ska själv få välja om denne vill bo i bostaden och hyran ska inte kvittas på lönen. Arbetsgivaren ska också vara anmäld som hyresvärd.

Arbetskraftsinvandrarens skydd

Transports grundinställning är att sanktioner, då arbetsgivaren brutit mot utlovade villkor, måste drabba arbetsgivaren, inte arbetstagaren. Att stärka arbetskraftsinvandrarens ställning är helt avgörande om det ska finnas möjlighet att få de exploaterade att vittna om missförhållanden. Till exempel behöver bevisbördan i brottet exploatering av arbetskraft spegla det maktförhållande som föreligger mellan arbetaren och arbetsgivaren och även vad som är möjligt att bevisa.

Förbundet anser att arbetskraftsinvandrarens ska vara berättigad rättshjälp för att finansiera domstolsprövning för att fler ska kunna väcka talan. Tillika föredrar Transport utredningens

Yttrande över betänkandet (SOU 2021:88) Ett förbättrat system mot arbetskraftsexploatering m.m. Ju2021/03785

Sammanfattning

Svenska Transportarbetareförbundet har via remiss 2021-11-08 beretts möjlighet att avge synpunkter på betänkandet (SOU 2021:88) Ett förbättrat system mot arbetskraftsexploatering. Betänkandet innehåller förslag på nya brottsrubriceringar och åtgärdsförslag för att motverka förekomsten av arbetskraftsexploatering.

För Transport är det självklart att arbetstagare som kommer till Sverige från andra länder ska ges samma lön och arbetsvillkor som redan boende i Sverige. Det senaste decenniet har vi sett alltför många exempel på hur arbetskraftsinvandrare utnyttjats av arbetsgivare och tvingats arbeta under fruktansvärda arbetsförhållanden.

Transport är positiva till de nya brottsrubriceringarna och lagtexten. Däremot finns det stora brister kring utredningens slutsatser och åtgärdsförslag. Transport anser att det finns flera bättre förslag kring arbetskraftsinvandringen i slutbetänkandet från Jämlikhetskommissionen 2020, som kan utgöra ett alternativt beredningsunderlag.

Förbundets synpunkter

Förbundet har synpunkter på utredningen. Delar i utredningen som Transport tillstyrker kan även utläsas från LOs yttrande. Nedan följer de synpunkter som Transport anser särskilt viktiga och som vi vill betona.

Återinför arbetsmarknadsprövning

Inför en bristyrkesbedömning som leds av Arbetsförmedlingen i samråd med arbetsmarknadens parter. Detta för att få en verklig bild av huruvida det råder brister eller inte. Bara yrken med fastställd arbetskraftsbrist ska kunna komma i fråga för arbetstillstånd för tredjelandsmedborgare och tillstånd ska bara beviljas för heltidsanställningar

vilket hittills omintetgjort flera sedan månader planerade insatser. Även Migrationsverket behöver mer personal för att stärka såväl skrivbordskontroller som fältinsatser.

Helt avgörande är givetvis också att den kontraproduktiva myndighetssekretessen åtgärdas. För att myndigheter ska kunna samverka effektivt och framgångsfullt behöver utredning av sekretesshinder mellan myndigheter påskyndas. Särskild med hänsyn till behovet av att myndigheterna ska kunna tipsa varandra om misstänkt arbetslivskriminalitet.

Fackförbunden kontrollerar löner

Att kontrollera löner är i grunden fackförbundens ansvar. Därför efterlyser Transport en ny möjlighet för myndigheterna att konsultera företrädare för berört fackförbund kring misstänkta oegentligheter. Det vore ett sätt att tydligare få med facket, som har ansvaret för kontroll av lön enligt kollektivavtal, i kontrollprocessen. Över huvud taget behöver samrådet mellan Migrationsverket och de fackliga organisationerna bli avsevärt mycket tydligare. Migrationsverket behöver bygga in bättre möjligheter för fackförbunden att i de digitala fackliga yttranden som nu införs tipsa Migrationsverket om oegentligheter samt säkerställa att denna information görs åtkomlig så att samtliga handläggare får tillgång till samma varningssignaler.

Hyreskontrakt

När arbetsgivaren förmedlar bostad ska ett korrekt upprättat hyreskontrakt finnas. Arbetstagare ska själv få välja om denne vill bo i bostaden och hyran ska inte kvittas på lönen. Arbetsgivaren ska också vara anmäld som hyresvärd.

Arbetskraftsinvandrarens skydd

Transports grundinställning är att sanktioner, då arbetsgivaren brutit mot utlovade villkor, måste drabba arbetsgivaren, inte arbetstagaren. Att stärka arbetskraftsinvandrarens ställning är helt avgörande om det ska finnas möjlighet att få de exploaterade att vittna om missförhållanden. Till exempel behöver bevisbördan i brottet exploatering av arbetskraft spegla det maktförhållande som föreligger mellan arbetaren och arbetsgivaren och även vad som är möjligt att bevisa.

Förbundet anser att arbetskraftsinvandrarens ska vara berättigad rättshjälp för att finansiera domstolsprövning för att fler ska kunna väcka talan. Tillika föredrar Transport utredningens

Yttrande över betänkandet (SOU 2021:88) Ett förbättrat system mot arbetskraftsexploatering m.m. Ju2021/03785

Sammanfattning

Svenska Transportarbetareförbundet har via remiss 2021-11-08 beretts möjlighet att avge synpunkter på betänkandet (SOU 2021:88) Ett förbättrat system mot arbetskraftsexploatering. Betänkandet innehåller förslag på nya brottsrubriceringar och åtgärdsförslag för att motverka förekomsten av arbetskraftsexploatering.

För Transport är det självklart att arbetstagare som kommer till Sverige från andra länder ska ges samma lön och arbetsvillkor som redan boende i Sverige. Det senaste decenniet har vi sett alltför många exempel på hur arbetskraftsinvandrare utnyttjats av arbetsgivare och tvingats arbeta under fruktansvärda arbetsförhållanden.

Transport är positiva till de nya brottsrubriceringarna och lagtexten. Däremot finns det stora brister kring utredningens slutsatser och åtgärdsförslag. Transport anser att det finns flera bättre förslag kring arbetskraftsinvandringen i slutbetänkandet från Jämlikhetskommissionen 2020, som kan utgöra ett alternativt beredningsunderlag.

Förbundets synpunkter

Förbundet har synpunkter på utredningen. Delar i utredningen som Transport tillstyrker kan även utläsas från LOs yttrande. Nedan följer de synpunkter som Transport anser särskilt viktiga och som vi vill betona.

Återinför arbetsmarknadsprövning

Inför en bristyrkesbedömning som leds av Arbetsförmedlingen i samråd med arbetsmarknadens parter. Detta för att få en verklig bild av huruvida det råder brister eller inte. Bara yrken med fastställd arbetskraftsbrist ska kunna komma i fråga för arbetstillstånd för tredjelandsmedborgare och tillstånd ska bara beviljas för heltidsanställningar

Heltid som krav för arbetstillstånd

Kravet innefattar även att arbetaren är anställd av arbetsgivaren, varken bemanningsanställning eller egenanställning ska vara tillåtet vid arbetskraftsinvandring. För att råda bot på den exploatering av arbetare som vi ser i exempelvis budbranschen måste företag ses som arbetsgivare och inneha arbetsgivaransvar. Idag utnyttjas arbetare genom att antingen arbeta genom egenanställningsföretag eller genom korta kontrakt utan arbetstidsmätt. Det här bidrar till stor psykisk ohälsa bland den exploaterade arbetskraften. I nästan alla fall får den migrerade arbetskraften heller inte permanent uppehållstillstånd genom den här typen av otrygga anställningar, vilket är ytterligare ett bevis på att det bara är ett sätt för företag att kortsiktigt kunna utnyttja migranternas längtan till Sverige.

Deltid kan dock beviljas, men bara genom en kollektivavtalsförhandling. Förutsättningen för en godkänd deltid är att arbetstidsmättet finns med i kontraktet och som lägst gör att försörjningskravet uppfylls.

Förbundet vill även se ett krav på anställningsavtalens längd. Oseriösa aktörer skulle avskräckas av ett längre avtal. Längden på kontraktet ska uppfylla lägsta kraven för arbetstillstånd, även i förlängningsärenden, men bör förlängas till en tid som är rimlig. Längden på anställningsavtalen bör utredas vidare i samråd med arbetsmarknadens parter. Arbetstagaren har alltid rätt att säga upp kontraktet med en uppsägningstid enligt kollektivavtal.

Lön enligt kollektivavtal

Lönen ska alltid följa de nivåer som finns i kollektivavtal och Migrationsverket ska samråda med berört fackförbund så att arbetstagaren garanteras rätt lönenivå i kollektivavtalet med hänsyn till utbildning och erfarenhet i yrket. I dag godkänner Migrationsverket ofta felaktigt så att lönenivåerna ligger under försörjningskravet för deltid. Görs inte heltid till en förutsättning för arbetstillstånd så måste försörjningskravet höjas rejält. Minst i nivå med den allmänna löneutveckling som varit sedan lagens införande 2008. Anledningarna är flera, men det främsta skälet till en höjning är att det är omöjligt för många att få 13 000 kronor före skatt i månaden att räcka till, särskilt inte när personen också måste skaffa en bostad. Inte minst i storstadsregionerna, där hyrorna är höga.

Bindande anställningsavtal

Anställningsavtalen ska vara bindande. Detta innebär att samtliga arbetsgivare som har ett migrationsärende hos Migrationsverket har en skyldighet att anmäla försämringar jämfört med det som uppgivits i anställningsavtalet till Migrationsverket. Bindande anställningsavtal är en grundläggande förutsättning för att upptäcka oseriösa arbetsgivare. Förutom en skyldighet att rapportera in försämringar i avtalet till Migrationsverket ska myndigheten fortsätta kontrollera samtliga tillståndsärenden vid förlängningsansökan.

Förlängningar

Vid förlängningsansökningar ska Migrationsverket se till nuvarande ansökan och på föregående tillståndsperiod i avgörandet om arbetsgivaren uppfyllt villkoren i arbetstillstånden. Detta för att myndigheten på bästa sätt ska uppmärksamma felaktigheter och brottsmisstankar. Exploaterade arbetskraftsinvandrare med siktet inställt på möjligheten till ett permanent uppehållstillstånd anmäler sällan brister i sin anställning, då resultatet riskerar att bli en utvisning.

Kontroller och undanröjande av sekretesshinder

Transport saknar förslag om skärpta kontroller av arbetsgivare, arbetstillståndens villkor och uppföljning av dessa. Det här är en absolut förutsättning för att de nya föreslagna brottsrubriceringarna inte bara ska bli slag i luften. Utredningens samlade förslag leder sammantaget till en försvagad kontroll jämfört med i dag.

Transport anser att systematiska och automatiska kontroller under såväl löpande tillståndsperioder som vid förlängningsansökningar krävs för att säkerställa att de villkor som stipuleras i anställningsavtalen uppfylls. Alla tillstånd ska kontrolleras löpande, inte bara en tiondel som utredningen föreslagit. Löpande kontroller är särskilt viktiga inom förbundets riskutsatta branscher. Dessutom ska dessa även ske genom kontroller på plats.

Myndighetsinsatserna mot arbetslivskriminalitet och osund konkurrens är oerhört viktiga som kontrollfunktion för arbetskraftsinvandringen. Förbundet vill därför se ytterligare resursförstärkningar i denna samverkan. Arbetsmiljöverket har, liksom utredningen påpekar, internationellt sett mycket begränsade resurser. Också Polisen behöver fler dedikerade inspektörer för detta syfte, som inte riskerar att i sista stund omdirigeras till andra insatser,

vilket hittills omintetgjort flera sedan månader planerade insatser. Även Migrationsverket behöver mer personal för att stärka såväl skrivbordskontroller som fältinsatser.

Helt avgörande är givetvis också att den kontraproduktiva myndighetssekretessen åtgärdas. För att myndigheter ska kunna samverka effektivt och framgångsfullt behöver utredning av sekretesshinder mellan myndigheter påskyndas. Särskild med hänsyn till behovet av att myndigheterna ska kunna tipsa varandra om misstänkt arbetslivskriminalitet.

Fackförbunden kontrollerar löner

Att kontrollera löner är i grunden fackförbundens ansvar. Därför efterlyser Transport en ny möjlighet för myndigheterna att konsultera företrädare för berört fackförbund kring misstänkta oegentligheter. Det vore ett sätt att tydligare få med facket, som har ansvaret för kontroll av lön enligt kollektivavtal, i kontrollprocessen. Över huvud taget behöver samrådet mellan Migrationsverket och de fackliga organisationerna bli avsevärt mycket tydligare. Migrationsverket behöver bygga in bättre möjligheter för fackförbunden att i de digitala fackliga yttranden som nu införs tipsa Migrationsverket om oegentligheter samt säkerställa att denna information görs åtkomlig så att samtliga handläggare får tillgång till samma varningssignaler.

Hyreskontrakt

När arbetsgivaren förmedlar bostad ska ett korrekt upprättat hyreskontrakt finnas. Arbetstagare ska själv få välja om denne vill bo i bostaden och hyran ska inte kvittas på lönen. Arbetsgivaren ska också vara anmäld som hyresvärd.

Arbetskraftsinvandrarens skydd

Transports grundinställning är att sanktioner, då arbetsgivaren brutit mot utlovade villkor, måste drabba arbetsgivaren, inte arbetstagaren. Att stärka arbetskraftsinvandrarens ställning är helt avgörande om det ska finnas möjlighet att få de exploaterade att vittna om missförhållanden. Till exempel behöver bevisbördan i brottet exploatering av arbetskraft spegla det maktförhållande som föreligger mellan arbetaren och arbetsgivaren och även vad som är möjligt att bevisa.

Förbundet anser att arbetskraftsinvandrarens ska vara berättigad rättshjälp för att finansiera domstolsprövning för att fler ska kunna väcka talan. Tillika föredrar Transport utredningens

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
Ju.mig@regeringskansliet.se
Ju2021/03785

alternativa förslag om skadeståndersättning motsvarande tre månadslöner. Dock anser förbundet att tre månadslöner är ett för lågt skadestånd.

Transport anser i motsats till utredningen att det kan finnas behov av att låta arbetskraftsinvandrare stanna kvar i landet om villkoren under föregående period inte uppfyllts av arbetsgivaren. De drabbade kan behöva några månaders extra omställningstid för att kunna hitta en ny arbetsgivare, inte minst för att ha möjlighet att få sitt fall prövat rättsligt.

Information om rättigheter och skyldigheter

Transport instämmer i att information om arbetskraftsinvandrares rättigheter och skyldigheter ska framgå av berörda myndigheters hemsidor. Förbundet anser också att en statlig instans ska ges i uppdrag att direktkommunicera med arbetskraftsinvandrare i behov av stöd och hjälp. Informationen ska även inkludera fackförbundens roll på svensk arbetsmarknad och kontaktuppgifter till dessa.

Stockholm den 8 februari 2022

SVENSKA TRANSPORTARBETAREFÖRBUNDET

Tommy Wreeth
Förbundsordförande

Sandra Tenggren
Föredragande